

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei arhidieceșane, Sibiu, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Haasenstein & Vogler în Viena, Praga, Budapesta etc. etc.
Correspondențele sânt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiéză.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Dieta Ungariei se va deschide cu privire la tradițiunile: tres dies comparationis sâmbătă în 19 l. c. În casa deputaților va fi president provisoriu cel mai betrán deputat Anton Boér. Solemnitatea deschiderii probabil va avé loc în ziua următoare duminică. Cu intogmirea arătată a ministeriului unguresc crisa este în faptă suspendată până când va veni dieta să o suleveze.

Guvernul, s'a đis încă mai nainte, va căuta ca cestiunea Bosniei și Erțegovinei să se desbată mai nainte în delegațiuni. D. Ztg aduce scirea, că tratatul din Berlin nu se va presenta nici dietei unguresci nici senatului imperial, ci se va presenta delegațiunilor în cartea roșie spre a se lua spre sciință. Mijlocul acesta, în formă, ar promite ceva, în realitate se vor găsi moduri destule ca și tratatul și cestiunea Bosniei și Erțegovinei să se pună de vreme la ordinea đilei și să se desbată în améndouă parlamentele.

„Montagsrevue“ descopere, că pentru expedițiunea din Bosnia și Erțegovina se cer în loc de 60 milioane 95 milioane. Mai sânt dară până la sfârșitul anului a se acoperi 35 milioane din care pe Ungaria se vin 10 — 11 milioane. Espedientul, la care s'a gândit guvernul, este un împrumut dară totodată și reducerea numărului trupelor de ocupațiune. „N. W. Tageblatt“ a și comunicat lista regimentelor, care se vor demobilisa în urma reducerii. „P. Ll.“ de marți vine și đice, că în cercurile informate se accentuéză, că scirile despre demobilizare nu îndreptătesc la asteptări prea mari. Pentru că demobilizarea trebuie făcută așa, ca să eschidă ori ce îngrijire pentru trupele, cari remân acolo și pentru succesele de până acum.

Cu toate aceste „N. fr. Pr.“ scie despre o audiență, care o avú ministrul de resbel la împératul și apoi despre următoarele dispozițiuni ale ministerului de resbel în privința demobilizării: Tóte quartirele comandelor de corpuri cu toate ale lor se trimit dincóce de Sava și în 20 l. c. se demobilizéză. Ramberg, Szapáry, Bienerth se pun pe picior de pace, ducele de Württemberg, locot. comandantului armatei remâne în Seraievo. Divisiunile de trupe Nr. 6, 14, 31 și 32 plécă înapoi și în 1 Novembre se demobilizéză cu desevêrsire; tot așa se dislocă în Slavonia o brigadă din divisiunea 20 de trupe de infanterie și se pune pe picior de pace, pe când ceaialtă brigadă va avé a ocupa stațiunile de etappe din valea Bosnei. Tóte trupele de statul major se disolvă, bateriile cele grele ale corpurilor 3, 5, 13 de armată plécă îndată, cele ale corpului 4 cu sfârșitul lui Octomvrie la stațiunile de pace și numai decât se demobilizéză. Acei cari conform legei de apêrare au dreptul de a fi trimiși acasă, precum și cei din rezervă din anii mai vechi vor fi demiși numai decât, o reducțiune corespunđătoare se va face și în statul oficierilor de rezervă. Remân în Bosnia numai două regimente de ulani, celelalte re-

gimente de cavalerie tóte vin în patrie și se pun pe picior de pace. Trenul, trupele de sănătate și de arme spețiale încă se reduc în mod corespunđător.

În același timp când se scrie despre demobilizare se scrie și despre noua organizare a celor două provincii ocupate. Presa unгурescă se teme, că organizarea acésta va fi austriacă. Presa unгурescă se teme și de întărirea slavismului în monarhie și în consecuență de resturnarea hegemoniei germano-unguresci. Croații în dieta lor nici nu mai fac secret din aspirațiunile lor. Cu ocaziunea desbaterei adresei către Maj. Sa ei pretinseră, să se organizeze aceste două provincii de așa, încât la timp să pótă întra fără jignire în organismul Dalmației, Croației și Slavoniei și să se pótă acomoda raportului acestora față cu Ungaria.

Andrassy însă se pare, că cugetă altfelu în privința raportului și altfelu în privința organizării interne. Se đice, că are mare simpatie către begii musulmani și instituțiunile lor și va îngrijí, ca slavismul să nu se aglomereze.

Nota circulară a Rusiei, de care amintirăm în nrul precedent și carea indigită la impotența porții, amintesc și de reinnoirea alianței celor trei imperați.

Despre atitudinea guvernului turcesc în timpul din urmă đice „Journal des Debats“, că Turcia este în pericol de a provoca nouă și fatale complicațiuni. Ea urmăză o politică prin carea se pótă învrăjbi cu Anglia și Austro-Ungaria, cu toate puterile, cari se silesc, ca în orient să triumfeze pacea și civilizațiunea și pe urmă o va silí pe Turcia, a se arunca în brațele Rusiei. Turcia este deja amenințată de un atare pericol de când s'a audít, că Rușii au sistat retragerea trupelor dinaintea Constantinopolei. Articulul incheie:

Turcia s'a cumpanéză bine situațiunea; ea este pusă între Rusia deo parte și între Austro-Ungaria și Anglia de altă parte; pentru densa nu este altă scăpare, de cât esecutarea loială, grabnică și perfectă, a tratatului din Berlin și a convențiunei dela 4 Iunie.

Va îngrijí Rusia, ca sfaturile foiei parisiene să nu fie bágate în samă de Turcia, pentru că să aibă pretecest nou, a se ocupa iarăși de rezolvarea definitivă a cestiunei Orientului.

Dela congresul național bisericesc al Românilor greco-orient. din Ungaria și Transilvania.

(Raport special al „Tel. Rom.“)

Sedinta III

din 3/15 Octomvrie 1878.

Sedinta anunțată la 9 ore se deschide la 9 și $\frac{3}{4}$ dim. Protocolul ședinței premergătoare nefiind încă redactat de către birou, nu s'a putut verifica.

Secțiunile de verificare își continuă rapórttele lor. Raportorul secțiu-

nei din diecesa Aradului mangra, arată, că actele electorale ale deputaților din arhidieceșă, Iosif Hodoș și Ambrosiu Bârsan, se află în ordine și propune a verifica pe numiții deputați. Asemenea arată raportorul din arhidieceșă Trombitaș, că actele deputaților din diecesa Caransebeșului: Nicolau Andreeviciu, Ioan Ionaș, Ioan Bethia sânt în ordine și propune a verifica pe numiții deputați. Secțiunea din diecesa Caransebeșului se escusă, că nu pótă raporta, fiindcă raportorul ei este bolnav.

Luând congresul aceste la cunoștință, presidiul enunță, că sânt verificați 48 deputați și declară astfel congresul capabil a aduce concluse valide.

Urmând constituirea biroului și alegerile comisiunilor permanente, se suspende ședința pentru consultare.

Redeschidându-se ședința la propunerea presidiului se aleg de notari dep. Frateș, Beleş, Bugarin, Patița, Almasan, Mangra, Trăilă, Rotariu; cel din urmă s'a designat de notar general;

în comisiunea verificătoare: dep. Mihălțan, Al. Popoviciu, Petric; în comisiunea petiționară: deput. Boiu, Al. Popoviciu, cav. Iacob; în comisiunea organizătoare: Popea, V. Babeș, Zigrea, Crăciunescu, I. Popoviciu, Cosma, Trombitaș, Rădulescu, Bartolomeiu; în comisiunea finanțiară: Hannia, Teran, Ioanoviciu, Damaschin Ianculescu, cav. Pușcariu, Trombitaș, Filipescu, Sig. Popoviciu; în comisiunea scolară: Dr. Pușcariu, Suci, Andreeviciu, Hodoș, Iosif, V. Babeș, Miclea, Ionaș, Vasiciu.

Presidiul provócă pe aceste comisiuni a se constitui și a notifica biroului presidenței, notarii și referenții săi.

Se presintă apoi credenționale și cereri de concediu a mai multor deputați încă neverificați. Aceste se transpun comisiunei verificătoare.

Borlea își depune mandatul. Cercul respectiv se declară de vacant și se va escrie alegere nouă.

Presidiul sulevă cu acésta ocaziune cestiunea, ca congresul să se esprime cum are a se purcede la verificarea acelor deputați, căror le lipsesc credenționalele. Va fi bine ca comisiunea verificătoare să cunóscă părerea congresului în acésta privință.

Acest incident dă loc unei desbateri îndelungate.

Găetan crede, că va fi bine a nu se lua acum în desbatere acésta cestiune, pentru că să nu se prevină părerei comisiunei.

Hodoș este de părere, ca actele electorale a acelor deputați, cari n'au credenționale, să se transpună simplu comisiunei verificătoare și cestiunea despre verificarea sau neverificarea deputaților fără credenționale să nu se rezolve prin un incident, ci prin o propunere formală.

Rădulescu să alătură la propunerea lui Hodoș.

Mariencescu citésă din protocoalele congreselor un cas, unde un deputat s'a verificat și fără credențional.

Popoviciu citésă tot din acele protocoale mai multor casuri, unde deputați fără credenționale nu s'au verificat.

Petric consideră tótă desbateră acésta de timp perdit și află singur numai primirea propunerii dep. Hodoș aptă a curma desbateră și a rezolvi cestiunea.

Păcurariu voiesce ca mai întâi de tóte să se observe legea; este acésta mancă, trebuie să hotărím din cas în cas. Cu casuri de precedentă nu ajungi la nimic. Noi trebuie să statorim o procedură comună. Din acest punct de vedere cestiunea nici n'are locul ei aici. Actele de alegere sânt espresia poporului, prin cari arată pe reprezentantul seu. Un act de alegere însă fără credențional nu este complet și pe basa unui act de alegere necomplet nici un deputat nu se pótă verifica: Este de părere să se trecă la ordinea đilei preste acest incident.

În sfârșit congresul transpune actele de alegere a acelor deputați, cari n'au credenționale, comisiunei verificătoare.

Presidiul presintă congresului pe nou alesul episcop al Aradului Ioan Mețian (să trăsescă)

Presidiul presintă actele relative la conchiemarea acestui congres și la amânarea congresului de acum un an și la necontinuarea congresului prorogat.

Se transpun comisiunei organizătoare.

Presidiul presintă un număr însemnat de esibite, între cari raportul consistoriului metropolitan despre activitatea sa, un proiect de regulament pentru afacerile interne a le consistoriului metropolitan, un proiect de procedură pentru afacerile disciplinare și matrimoniale, un proiect de lege pentru regularea parochiilor, mai multe acte relative la pensionarea învățătorilor la fondurile comune etc. etc.

Tóte aceste afară de regulamentul pentru afacerile interne ale consimetr, proiectul de procedură în afacerile disciplinare și matrimoniale și cauza fondurilor comune, se transpun comisiunilor permanente, iar pentru cele escepționate să se alégă comisiuni speciale.

Presidiul cere dela congres voia a puté transpune acte, cari sânt tocmai în lucrare deadreptul comisiunilor.

Congresul nu incuviințéză acésta cerere, și pretinde ca tóte actele să se transpună prin congres comisiunilor.

Pentru consultare în cauza alegerii comisiunilor speciale se suspende ședința.

După redeschiderea ședinței la propunerea presidiului se aleg în comisiunea pentru proiectul de procedură în afaceri disciplinare și matrimoniale: dep. Boiu, V. Babeș, Mariencescu, Borcea, Găetan, Dreghiciu, Peștean, Trăilă, Petric;

în comisiunea pentru regularea parochiilor: Barac, Cosma, Codru-Drăgușan, Damaschin, Alex. Ioanoviciu, Crăciunescu, Zigrea, Mangrea, Bartolomeiu.

în comisiunea fondurilor comune: cav. Pușcariu, Păcurariu, Groza, Alecsie Popoviciu, Rotariu, Petric, Ianculescu, Andreeviciu.

Ședința procsimă să anunțe pe mâne la 11 ore înainte de amăzi și cea de față se incheie la 12 ore la amăzi.

Ședința IV.

din 4/16 Octomvre 1878.

Ședința se deschide la 11¹/₄ ore. Protocólele ședinței a 2 și 3 se cetesc și se autentică.

Presidiul prezintă credenționalul deputatului Stefan Ioanovic și ale deputaților: Iosif Popoviciu, Iosif Popoviciu Desean, cele din urmă însoțite de o cerere de concediu.

Se transpun comisiunii pentru verificări.

Presidiul prezintă mai multe esibile care au ramas ca restante de la sesiunea congresului din 1874 și anume:

a) Unu raport al comisiunii scolare.

Se transpune comisiunii scolare.

b) Responsul ministrului de finanțe de dto 8 Iunie 1873, prin care se resolvă în înțeles negativ cererea congresului din 1870, ca sesiunile parohiale să fie scutite de contribuțiunea erarială.

c) Propunerea dep. P. Cosma dela congresul din 1874 pentru alegerea unei comisiuni pentru interpretarea unor puncte din statutul organic. Mai departe se prezintă:

d) Propunerea prezentată de sinodul eparhial arădan pentru a declara de incompatibil, ca cineva să fie în aceeași sesiune membru în două sinode diferite.

e) Propunerea prezentă de sinodul arădan pentru strămutarea timpului normat în st. org. pentru intrunierea congresului pe alt termin mai potrivit.

f) Rugarea preoțimeii din tractul Timișorei pentru mijlocirea eliberării sesiunilor parohiale de contribuțiunile erariale.

Tóte aceste se transpun comisiunii organizătoare.

g) Rogările comunelor Iam, Pincuș, Bazoș privitoare la arondarea protopopiatelor.

Cosma, eppul Mețian pledază pentru transpunerea acestor rogări comisiunii organizătoare, iar eppul Popasu pentru transpunerea lor la comisiunea pentru arondarea protopopiatelor. — Prin vot se hotăresce, a se transpune comisiunii organizătoare.

h) Propunerea sinodului arădan pentru tipărirea cărților bisericesci cu litere latine.

i) Raportul consistorului metropolitan ca senat bisericesc despre activitatea sa dela 1875—1878.

La obiectul de sub h) dep. Hodoș propune a se da comisiunii scolare fiind vorba despre numai simplu retipărirea cărților bisericesci, prin urmare dar numai o cestiune de ortografie.

La propunerea presidiului, spriginită și de dep. Rotariu se hotăresce a se transpune esibilele de sub h) și i) unei comisiuni bisericesci, ce va avé a se alege mai târziu.

l) Cererea sinodului parohial din Brașov (St. Nicolae) pentru a se autoriza sinodul acesta a puté aduce concluse valide și numai ¹/₃ parte a membrilor săi, precum și ca pre membrii epitropiei să nu i alegă sinodul parohial, ci comitetul, și

m) Rugarea locuitorilor din Firez pentru mijlocirea delegării forurilor mai înalte pentru despărțirea de Sérbi, prezentată după încheierea congresului din 1874.

Se transpun comisiunii pentru petițiuni.

n) Raportul consistorului metropolitan ca senat scolastic, și

o) Raportul aceluiași consistor ca senat epitropesc se transpun cel dintăiu comisiunii scolare, cel de al doilea comisiunii finanțiare. Iar

p) Actul ce privește unele pretențiuni reciproce a le fondurilor față de stat și unele anticipări date de stat pentru scóle dar nesolvite încă, — se predă comisiunii pentru fondurile comune.

Presidiul pune la ordinea zilei alegerea unei comisiuni bisericesci, compusă din 9 membri.

Pentru consultare se suspinde ședința pe 10 minute. Redeschidându-se ședința presidiul propune în conțelegere cu mai mulți deputați pre următorii membri ai acestei comisiuni: Vicariul Popea, cav. de Pușcariu, Iosif Stefan, G. Peșteanu, I. Ianculescu; R. Radulescu, N. Těran, I. Rotariu, D. Nicóră: Congresul primesce această propunere. Urméză la ordine raportul comisiunii pentru verificări. Raportul comisiunii P. Petric raportéză despre esaminarea actelor de alegerea deputaților; I. Papiu (Deva); Stefan Iosif (Sighișóra); Basiliu Almășan (Bahnea), Corneliu Pipoș (Gioagi); Dr. St. Păcurariu (Sebeș); N. Găetan (Alba-Iulia); arătând totodată că actele de alegere se află în ordine, proteste nu sânt și că dep. I. Papiu și C. Pipoș cer concediu.

Congresul declară pe numiții deputați de verificati și celor din urmă le acordă concediu cerut. Același raportor raportéză despre actul de alegere al dep. Stefan Ioanovic (Buzias), și-l recomandă spre verificare.

Congresul îl verifică.

Ședința următoare se anunță pe mâne la 10 ore în sala seminarului. La ordinea zilei raporturile comisiunilor. Cu acestea ședința se incheie la 1¹/₄ ore.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Sard, în 9 Octombre 1878. Dle Redactor! Afându-mé aici, ca óspele unui amic, la cura de struguri, întrebunțez timpul de a face excursiuni prin satele vecine, care se țin mai tóte de protopopiatul Bělgadului. M'am încunoscintat de unele și altele, de starea economică a Românilor, de starea culturală etc. și am aflat că mai în tóte direcțiunile este încă mult de dorit. Propusul meu însă nu este de a face studii asupra stărei economice și a arăta: unde au ajuns bieții economi români, — în lipsa de fonduri bisericesci, scolare séu comunale, din care și-ar putea lua împrumuturi în timp de lipsă — prin cămătăria lipitorilor de ovrei, nice a critica legile aduse, prin cari se fac cămătări în detrimentul proprietarilor mici, prin cari se limitéză drepturile de regale, ce le au avut comunele rurale, ci scopul meu este de a arăta cât de miserabil stăm față cu scólele nóstre confesionale, care în cele mai multe sate de pre aici sau lipsesc cu totul, sau apoi să află intro stare mai ticălosă, ca înainte de 1848 când mai fie care comună bisericescă și avea cel puțin un cantor, carele, iarna învața copii: „as, buche, vede” etc. Cu tóte că în periodul din urmă am fost și eu membru al sinodului archidieceșan, ba chiar și membru în comisiunea scolară, nu mi mai aduc aminte despre raportul scolaru alu părintelui protopopu din protopopiatul Bělgadului — Tordoșan, de sigur însă va suna așa, că nici o comună în protopopiatul Dsale nu se află fără scóla, și că tóte comunele și au scóle bunișóre, după cum de obicei se întâmplă cu tóte raportele protopopesci. Fapt însă este, că în

comuna mare romană gr. or. a Bucerdei vinóse nu este scóla, nici învățetóriu, asemerea nu esistă în orășelul Ighiu, unde după cum aflaiu de la o persónă stimată de acolo Dlu protopop dóră nici de 10 ani nu a cercetat scóla nici au luat și censurat scótelele bisericesti.

În comuna munténă Ampoița numai cu numele esistă scóla, învățetóriu însă nu esistă. Răposatul profesor din Bucuresci Bădilescu a lăsat pentru scóla o moșiă cam de 40 jugere și se administreză de vreo 15 ani din partea protopopului resp. a organelor bisericesti, fără ca să esiste barem un cruceriu în fond. În Cricău nu esistă scóla nici învățetóriu și așa mai în nici o comună din protopopiatul Bělgadului, pre când cum eși din acest protopopiat dar mai în tóte satele de scóluțe mai bune sau mai slabe după cum suferé poterile obscei.

Facu deci întrebarea:

Are scire veneratul consistoriu de starea asta deplorabilă a scólelor nóstre gr. orientale? Dlu referent scolastic pórtă evidența de scóle sau ba? Cugetă veneratul consistoriu a esmite cât mai ingrabă un comisariu din sinul său pentru a controla rapórtele protopopilor și a se convinge despre starea scólelor în archidieceșă?

Iosifu Pușcariu m. p.

membru sinodal archidieceșanu.

Zlatna, în 12 Octombre 1878.

Stimate Domnule Redactor! În nrul 112 al prețuitului diar ce redactați, corespondentele anonim „un muntén”, cu provocare la injuriele ce se fac naționalităților, pre tóte terenele vieței publice, de cătră poternicii zilei, ajunge la conclusiunea că: patria (Zlatna) veđi dómne! e în pericol, — pentru-că pretorele de cerc, în poterea dreptului de inspectiune și conform ordinului primit de la comitat, — la justele reclamuri făcute din tóte părțile, — în 10 Sept. st. n. a compărut în comuna Zlatna și convingându-se și în fața locului „despre administrarea și manipularea defectuósă a pădurilor segregate înainte cu un an pe séma: preoților, scólelor și foștilor jobagi.” a destituit comitetul provisoriu de păduri — neautorizat, nerecunoscut și neaprobat din nici o parte — și la înlocuit prin un comitet nou, ales după dorința comună din cinci preoți (3 români, 1 r. c și 1 ref.) și cinci laici. — Hinc illae lacrimae! De aci!

Nu iau fost destul „unui muntén” șef-conducătoriu — fără plenipotență — a comitetului depus, a însinua și susșteré vot separat la protocolul alege-rei. Nu s'a liniscit cu protestul ne-cualificat suscernet oficiului cottens. A trebuit să-și verse amarul și în public: ca să vadă lumea și să înțelegă, de mai este dorere, ca dorerea sa...

Pentru liniscirea opiniunii publice, carea nu suferé să fie sedusă prin corespondențe tendențioșe, fă-mi permis, a susșiné și dechiară solemn, în conformitate cu adevărul nealterat, cumcă alegerea comitetului de păduri efeptuită la 10 Sept. în comuna Zlatna, cu concursul autorității politice, s'a făcut în adunarea îndreptățitilor, convocată după usul vigent la timp și în mod corect; cum-că alegerea a decurs în cea mai bună ordine și rezultatul aceleia a satisfăcut pre deplin pre toți „câți se intereséză mai întâiu de interesul public, apoi de cel privat; și în fine; cumcă tóte celelalte neesactități, referitóre la acei act de alegere, sânt: conceptele fantasiei pre-ocupate a corespondentelului interesat. —

Adaug: că ori cât ar doré „un muntean” cu conșoții de dorere, a încurca cauza cu manopere și proteste

nedemne; comitetul împrăsciat respunđetatea nu o va poté abate de sine. — Cărțile curénd se vor deschide și rezultatul manipulațiunii puțin consciențioșe de un an, la dorința (?) se va da publicului, ca se judece imparțial. — Iar pretinsul de „cel mai înfocat” nu-și va pune niciodată umérul la carul tērăit de domnia sa și instrumentele-i servii în tină. — Alt muntean.

Protocólele Congresului din Berlin.

Protocolul Nr. 15.

Ședința din 8 Iuliu 1878.

(Urmare).

La ordinea zilei vine raportul comisiunii de delimitare.

Principele de Hohenlohe, președintele comisiunii, indică mai întâiu traseul fruntariei de nord a principatului Bulgariei care urméză țěrmul drept al Dunărei de la vechia fruntarie a Serbiei până la linia determinată de Congres într'o ședință precedentă și care plécă de la un punct spre răsărit de Silistra până la Mangalia, la marea Negră. Punctul de la răsăritul Silistrei nu este încă ficsat, dar nu este vorba de o linie strategică: această este o concesiune făcută României, și traseul esact al acestei concesiuni rămâne rezervat.

Comitele Șuvaloff amintesce, că în adevér, nu este vorba de o linie strategică. Plenipotențiarii ruși au sporit teritoriul acordat României, s'a luat decisiune, ca o linie, plecând dela răsăritul Silistrei și mergând la Mangalia, care ar fi cuprinsă în teritoriul român, să servescă de limită a posesiunilor române în Dobrogi. Aceasta este o cestiune de bună credință; punctul important fiind numărul de elemente române de cuprins în Bulgaria, această linie trebuie a fi trasă cu îngrijire și ar puté fi confidată unei comisiuni europene.

Comitele Andrassy dice, că cele două puncte estreme fiind ficsate, detaliile trebuie, în adevér lăsate unei comisiuni.

Principele de Hohenlohe observă, că nu póte încă precisa punctul estrem din partea Silistrei, dar că comisiunea a indicat ca acest punct să fie locul unde s'ar puté stabili un pod peste Dunăre, la resăritul Silistrei, pod care ar lega cele două țěrmuri române ale fluviului.

Comitele Șuvaloff admitând, că un pod ce ar uni amândoué țěrmurile Dunărei era necesar, și baronul de Haymerle adaogând că, după părerea esperților, un singur punct în împrejurimi este propice la construcțiunea unui pod, președintele întrébă, dacă Congresul acceptă: 1. linia fruntariei de nord a Bulgariei; 2. linia Silistrei până la Mangalia; 3. traseul detaliilor pentru studiile unei comisiuni europene.

Înalta Adunare dá consimțiméntul seu acestor propuneri, cari reguléză limitele de nord ale principatului.

Principele de Hohenlohe trece la traseul fruntariei de la vest. Ea trebuie să urmeze, de la Racovița, pe Dunăre, vechia fruntarie orientală a Serbiei până la Stara-Planina.

Acastă linie este acceptată de Congres.

Principele de Hohenlohe espune, apoi, fruntaria de sud, astfel cum s'a ficsat de comisiunea de delimitare, în terminii urmatori:

„Fruntaria începe de la gura și suie talvegul riulețului unde se găsesc satele Hodzakioj, Selam-Kioj, Aivadsik, Kulebe-Sudzuluk: strébate oblic valea Deli-Kamtsik, trecând la sud de Belibe și de Kamhalik și la nord de Hagimahala, tãind valea Deli-Kamtsik la 2¹/₂ kilometre în sus de Cengel; se suie pe vărful muntelui la un punct situat între Tekenlik și Aidor-bredza și merge pe Karnabad-Balcan, Prisevica-Balcan, Kașan Balcan la nord de Kotel până la Demir-Kapu ea va urma crésta Balcanilor până la piscul Kosica.”

Congresul adoptă această linie până la Kosica.

Principele de Hohenlohe indică, că de la acest punct înainte, delimitarea sangiacului Sofiei a întâlnit dificultăți în senu comi-

siunei. Majoritatea s'a pronunțat pentru traseul următor:

„Frunteria părăsește costa Balcanului la piscul Kosica, se coboară către sud între satele Pitrop, lăsat Bulgariei, și Duzanci, lăsat Rumeliei orientale, până la pârăul Tuslu-Dere, urmând acest curs de apă până la joncțiunea lui cu Topolnica, apoi acest riu, până la confluența sa cu Sonovskio-Dere, lăsând Rumeliei orientale o zonă de o rază de două kilometre în susul acestui confluent, se suie iarăși între pârăiele Sinovskio-Dere și Kamenica, urmând linia împărțirii apelor, spre a se întrece către vest la înălțimea Voinjak și ajunge drept la punctul 875.

„Linia de frontieră tăia apoi în linie dreaptă capul basinelui pârăului Ichtiman-Dere, trecând între Bogdina și Karaula, spre a se uni cu linia împărțirii apelor, ce separă bazinele Isker și Marica, între Kamurli și Hadzilari; urmând această linie pe piscurile Velina Mogila, piscul 1008, Zmailica Vrh, Sumnatica și atinge limita administrativă a sangiacului între Sivri-Tas și Cadir-Tepe.

„Nu se vor pute rădica întăriri într'o rază de zece kilometri împrejurul Samokovului.

„De la Cadir-Tepe, linia frontierei se dirije către sudvest, urmând linia de împărțire a apelor între bazinele Nesta Karasu, de o parte, și Struma Karas de cealaltă parte, trecând pe crestele munților Rhodopelui, numite Demir-Kapu, Iskof-Tepe Kadimesar-Balcan, și Aji-Gedik până la Kapetnik-Balcan, și se confundă astfel cu vechia graniță administrativă a sangiacului Sofiei.

„De la Kapetnic-Balcan, linia graniței este indicată la linia împărțirii apelor, între văile Riska-reka și Bistrica reca, și urmând astfel creștetul numit Vodenica Planina, spre a se deschide în valea Struma la confluentul acestui riu cu Riska-reca, lăsând satul Baracl de partea Turciei. Ea se reurcă atunci la sud de satul Jelesnica spre a atinge, pe linia cea mai scurtă, catena Golema-Planina la piscul Gitka și a se uni aici cu vechia frontieră administrativă a sangiacului Sofiei, lăsând, totuși de partea Turciei, totalitatea basinelui Subareca.

„De la muntele Gitka, fruntaria se dirije către muntele Crni-vrh, prin munții Carvena Jabuka, urmând vechia limită administrativă a sangiacului Sofiei, în partea superioară a basinelor Egri-Su și Lebница, se urcă cu acesta pe crestele Babinapolana și ajunge la muntele Crni-vrh.

„De la muntele Crni-vrh, linia graniței se contopesc cu limita administrativă, ce separă sangiacurile Nisch și Sofia, urmând linia împărțirii apelor între Struma și Nosava, pe piscurile munților Streser, Vilo, Golo, Mesid, Ravnasiva, Ogorelica, Kosturnica și Lubas, până la Grotoska-Planina.

„Începând de la această catenă, ea descinde către nord-vest, urmând la distanță de două kilometre aproape, țărnul stâng al Dioljanskei-reka și al Lukivichei-reca, taie la 1000 de metri la nord-vestul satului Segusa, calea de la Sofia la Pirot, se dirije în linie dreaptă către Vidlic-Planina, și de acolo pe muntele Radocina din catena Kodza-Balcan, lăsând Serbiei satul Doikinci și Bulgariei satul Senakos.

„Din vârful muntelui Radocina, fruntaria înaintază către vestul crestei Balcanilor prin Cipropec-Balcan și Stara-Planina, până la vechia frontieră orientală a principatului Serbiei, aproape de Kula-Smiljeva-Cuka.

Principele de Hohenlohe, terminând această espunere, adăugă că nu s'a putut lua o hotărâre în privința acestui traseu, de ore ce plenipotențiarul Rusiei n'au găsit în această delimitare o compensație suficientă pentru părțile ce fuseseră deslipite de sangiac la ost și la sud.

Președintele regretă, că membrii comisiunii nu s'a putut înțelege asupra acestei cestiuni și exprimă ca Congresul să o decida prin majoritate de voturi.

Comitele Șuvaloff reamintesc, că Congresul, într'una din primele sale ședințe, a admis în unanimitate, ca sangiacul Sofiei să fie încorporat principatului Bulgariei, sub

rezerva rectificării strategice a fruntariilor. Când această cestiune s'a transmis esaminării specialiștilor tuturor puterilor, ei au înțeles că era vorba de a alege între mai multe creste de munți, pe acelea cari ar corespunde mai bine la trebuințele apărării. Acesta nu a fost opiniunea ofițierilor de stat maior englesi; ei au cerut a restrânge frontiera dincă de catenă de munți și au schimbat, cu acest chip, o rectificare strategică într'o cestiune teritorială.

Plenipotențiarul Rusiei, inspirându-se în discuțiune de un spirit de conciliațiune au admis linia ce a întrunit sufragiele majorității comisiunii, dar ei au făcut această sub rezerva de a primi un echivalent în traseul fruntariilor occidentale ale sangiacului.

Echivalentul ce li s'a propus nu li s'a părut suficient, căci abia făcea cât jumătate din ceea ce Bulgaria perdea de altă parte.

Escelența Sa reamintesc înaltei Adunări, că ea a consimțit, în unanimitate, la încorporarea sangiacului Sofiei în Bulgaria, și plenipotențiarul Rusiei țin espres a 'l manșin, dacă nu în limitele sale administrative actuale, cel puțin în dimensiunile teritoriale în care a fost conțedat.

Prin urmate, comitele Șuvaloff se rógă, ca Congresul să bine-voiască a statua, în principiu, asupra unei sporiri de teritoriu în partea despre apus a sangiacului Sofiei.

Lord Salisbury esplică, că Anglia a consimțit la cedarea sangiacului Sofiei către Bulgaria și Rusia a consimțit a se ceda Turciei cele două văi Struma și Mesta-Karasu. O esaminare mai aprofundată a făcut să se vadă, că o parte a văiei Struma, se găsea cuprinsă în sangiacul Sofiei. Acesta a fost cauza reclamațiunii delegaților britanici, cari au cerut o rectificare în fruntariile de sud ale sangiacului.

Comitele Șuvaloff respunde, că decă plenipotențiarul britanic, se basază pe această considerațiune, densus 'i va opune un alt argument. Congresul a decis, ca sangiacul Sofiei să fie schimbat, cu „condițiunea, ca valea Struma să fie esclusă din el și din Rumelia orientală.“ Prin urmare această vale nu pôte fi revendicată de plenipotențiarul engles, căci ea stă esclusă din Rumelia, ori aparținând sangiacului Sofiei, ori rămânând separată de densus.

Baronul de Haymerle ține a reaminti că plenipotențiarul austro-ungari n'au rădicat dificultățile în privința sangiacului Sofiei. Numai în ce privește compensațiunea cerută de plenipotențiarul rusi, au insistat reprezentanții austro-ungari, ca Bulgaria să nu se mai întindă la nord, și au propus ca echivalentul să fie luat mai bine din caza Djuma decât din Pirot.

Mehemet-Ali ține, că în realitate Bulgaria a obținut tot sangiacul Sofiei, afară de rectificările strategice, și că, protocolul primitiv a fost executat cuvânt cu cuvânt. Escelența Sa crede deci inutil, de a mai conțede ceva Bulgariei din spre Serbia.

Comitele Șuvaloff insistă, ca Bulgarii să obțină un echivalent suficient din spre Serbia.

Președintele cere, ca plenipotențiarul rusi să determine esact echivalentul ce ea reclamă.

Principele de Hohenlohe crede, că trebuie a adăoga, că comisiunea a propus, în unanimitate, să se dea principatului bulgar o cale militară, afară de echivalentul pe care Rusia 'l găsesce insuficient. Acestă propunere a fost formulată în acești termini:

„În cas de resbel și chiar în cas când Serbia ar conserva neutralitatea, acest principat va pute fi înțivat, de a permite trupelor și convoiurilor bulgare, libera trecere pe linia dintre Vidin și Sofia, pe drumul de la Sofia la Pirot și din acest punct la Vidin prin trecătorea Sf. Nicolae. Serbia nu va pute să refuze această, și aceste treceri nu vor fi considerate ca o violare a stărei de neutralitate.“

(Va urma)

Varietăți.

* (Personalii) Maj. Sa a primit luni la amedi pe trâmăsul României, Bălăceanu, cu care ocaziune acesta a transpus creditiva sa.

* (Postal). Dela 1 Noemvre a. c. până la sferșitul lui Aprile a. v. va comunica diligența postală între Bistrița și Cluj plecând (dela Bistrița) la 3 ore după amedi în loc de 7 ore sara. Dela stațiunile dintre Bistrița și Cluj plcă diligența: dela Somkerék la 5 ore 50 minute după amedi; dela Ciceu-Cristur la 7 ore 45 m. sara; dela Dej la 9 ore 55 m. sara; dela Gherla la 11 ore 25 m. sara; dela Olasut la 1 oră 25 m. după meșul nopței; sosesc în Cluj la 4 ore 25 m. dimineța. Ordinea comunicațiunii între Cluj și Bistrița remâne neschimbată.

* (Într'o-grădină) din cetatea de jos de aici, este un măr în cărui ramuri se găsesce mere cöpte, apoi după a două înflorire mere jumătate cöpte și flori din țilele din urmă, va se țică, a treia înflorire din vara această.

* „L'Orient“, află din Rusciuc, că acolo se înrolază voluntari spre a se forma o legiune bulgară, care va merge să lupte în Afganistan contra englezilor. Se speră a se aduna 5—6,000 ömeni. Se înscriu mulți tineri.

— Același țiar află din Calafat, că s'a început dărîmarea întăririlor Vidinului.

* Din Ismail se scrie, că Rusia va lua în posesiune Basarabia, în primele țile ale lui Octomvrie.

„Rom. Liberă“.

* Ȋiarul „Deutsche Ztg“ aduce scirea, că guvernul Germaniei, imitând și el esemplul altor puteri, și țind sémă de proclamarea independenței României, va da consulului seu general din Bucuresci titlul de ministru reședinte.

* Primăria din Bucuresci a hotărît, în amintirea resbelului, să chimbe numirea de Calea Mogoșöei în ace de Calea Victoriei. Asemenea și strada Craiovei se va numi Calea Rahova.

* Din Galați se vestesc că Mercuri, nopțe a sosit generalul rus Drenteln, comandantul trupelor ruse din România, la Galați, și a trecut în Rusia, unde va fi șef al gendarmeriei. Joi, sosi, tot acolo, Caratheodorypașa, spre a trece la Constantinopole, „Pressa“.

* Concursurile ținute la Iași pentru catedrele vacante de la Universitatea din Bucuresci sau terminat.

A fost trei comisii esaminătoare: una pentru catedrele de Filologie, Archeologie și Filosofie, care s'a compus din d-nii Zalomit rectorul universității din Bucuresci, D. Gusti, fost ministru, ca reprezentanți ai guvernului și din dd. profesori ai facultății de litere: I. Caragiani, C. Leonardescu, N. Quintescu, St. Vergolici și A. Vizanti, decanul acelei facultăți. Altă comisiune pentru catedra de literaturile neolatine a fost compusă din aceiași domni profesori ai facultății din Iași, iar ca reprezentanți ai ministrului dd. A. Xenopol și V. Burla. — a treia comisiune pentru catedra de Matematică a fost compusă din dd. Petrescu și S. Emilian ca reprezentanți ai ministerului, iar din partea facultății de științe domni profesori M. Tzony, St. Micle, C. Climescu, I. Melic și N. Cuianu, decanul acelei facultăți.

Pentru fie care catedră vacantă sau prezentat numai câte un singur concurent și anume: pentru cea de Archeologie, d. Odobescu, pentru Filologie d. B. Hasdău, pentru Filosofie d. Crăciunesu, pentru Literaturile neolatine d. Frolo, iar pentru cea de Matematică d. Haret. — Toți au fost recomandați pe baza titlurilor și a publicațiunilor ce au prezentat. Singur d. Haret, pe lângă titlurile și scrierile prezentate, a făcut și câte-va lecțiuni orale de cari comisiunea a rămas satisfăcută.

* În țiarele din România se publică următorul proiect de lege pentru Academia română.

Art. I. Societatea academică română, instituită prin decretul domnesc Nr. 1246, din 26 August 1867, se declară Institut național cu denumirea de Academia română.

Ea își are reședința în capitala României.

Art. II. Academia română are de scop cultura limbei și a istoriei naționale, a literilor, a științelor și frumöselor arte.

Art. III. Academia română este și remâne persönă morală și independentă în lucrările sale de ori ce natură.

Ea singură se organizează și face reglemente și își administără averea sa presinte și viitoare.

Art. IV. Statul face academei române o dotațiune anuală ficsă de 30,000; treideci de mii lei, care se va înscrie în bugetul statului.

Din această sumă o parte va fi pururea afectată de către academiă la acordarea a două premii, unul științific și altul literar, purtând numirea de: premiul Lazar, premial Heliade Rădulescu.

Art. V. Pentru de a 'și construi și a 'și avea localul seu propriu, statul cedează academei române, terenul din fața universității la capul despre răsărit al grădinei botanice latul... 48 metri și lungul 13 metri.

Art. VI. Academia română întreține relațiunile sale cu statul prin ministerul cultelor și instrucțiunii publice

ministru, G. Chițu.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Despre „dereptiunea“¹⁾ în dezvoltarea limbei române.

(Urmare).

„Diez preferere pe e...“ precum pretinde dl Silasi cu ore-care simțemânt triumfător. Terminul „preferere“ însă ne dovedesc cu prisosință, ce idee greșită are d-lui despre chiemarea filologului. Ca adevărat Ciparian d-lui susține îndreptățirea și chiar datorința filologului a forma limba sau, fie-ne permis terminul, a face limbă. Cu totul altmintrelea judecă știința modernă. În străinătatea mai înaintată, adică, d. e. în Germania, filologi de renumele unui Curtius, Rietschl, Diez, Schuchardt etc. susțineau și mai susțin de pe catedră că, filologul întocmai celui ce se ocupă cu științele naturale, are datorința a primi obiectul de scrutare așa precum este el în realitate, descoperind cu deosebire pe cale inductivă și constatând legile, după cari cutare limbă s'a dezvoltat și cari astăzi sunt în vigore. Dacă se află literați români, cari publică și citază testuri de poesii populare „coresce“ sau „scămbate“, apoi aceia sunt priviți de știința modernă ca și acei zoologi, cari ciuntază animalului cöda, urechile... și — „ecce animal!“ — încep a descrie: „animalul n'are cöda, e lipsit de urechi...“ Sau vine un om al științei moderne ca dl Jarnik (acum docent de limbile romanice la universitatea din Viena) și declară că, filologul n'are nici cel mai mic interes a sci, cum doresce cutare individ, fie chiar învțăat, să se prezente limba română; și că filologul vrea să afie, cum este limba română în realitate.

Cine face limbă? Societatea. Și cu cât societatea este mai diferențiată, cu atât limba este mai bogată. Numai dacă o limbă este admisă în parlament, în administrația publică..., ea se învațesc cu termini pentru noțiuni politice, juristice...; numai în institutele mai înalte de știință (academie, universitate...) se des-

¹⁾ Cetesce: dereptiunea.

voltă cu succes o terminologie științifică; numai un popor cu meseriași, industriași... își formeză cuvintele de lipsă în meserie, industrie. Cu un cuvânt limba trebuie să fie aplicată în viață, trebuie să fie vie. O limbă născocită între patru pereți de vre-un învățat nu este limbă, căci limbile așa numite morțe (greca, latina...) s'au vorbit când-va de un popor.

Mai departe limba fiind un produs al societății omenesci — căci un Robinson nu duce lipsa acestui mijloc de comunicație a ideilor — limba, dicem, este totdeodată limbă națională, și poartă numele acelei națiuni, care o vorbește, o produce. Dacă totuși auzim declarându-se o limbă ca fiind a cutărui individ, apoi acesta este înainte de toți poetul, nici când filologul. Într'un poet, recunoscut de nemiul său, se intrupază așa dicend geniul limbii cutărei națiuni. Astfel se vorbește de limba lui Dante, a lui Voltaire și a lui Shakespeare, a lui Lessing, Schiller și Goethe; astfel vorbim și noi — ierte-ne dl Silasi — de limba lui Alecsandri, a aceluiași geni, care până acum a știut să dea cea mai adevărată, cea mai frumoasă și sublimă expresiune ideilor, ce însuflețesc societatea, națiunea română. Mai auziți de altă parte numindu-se limba italiană, franceză, engleză, germană sau ori și care după cutare gramatist, filolog?! Auziți vre-odată vorbindu-se cumva d. e. de limba lui Littré, Grimm, Sanders etc.? Limba lui Cipariu? „Limba dlui Cipariu, așa precum ni se prezintă ea în întregul ei, nu se vorbește și nu s'a vorbit nicăiri și nici când. Un mosaic ca acesta, compus cu petri luate din diferite locuri și formate în diferite timpuri sub diferite înriurinte, poate fi chiar o operă de arte, de nu se mulțamește cumva a fi numai o simplă manifestație a plăcerii de simetrie, — viață însă n'a avut, nu are și nu va avea.”²⁾

Diez, filolog mare și vestit ce este, pe departe n'a avut pretensiunea, a fi depus în cele trei tomuri ale gramaticii sale vre-o colecțiune de rețete pentru vre-un laboratoriu filologic a cutărei națiuni, un laboratoriu, în care apoi ore-care laborant — chiește-l chiar pe numele dlui. Silasi — să compună pentru nemiul său limbă, bună-ora după formula: „Recipe: e pentru i scurt latin...; atăta și atăta — ciune etc etc” Ecă cum vorbește Diez: „In nicht wenigen Fällen widerstand in dieser Verwandlung. Ital. hauptsächlich in ursprünglich drittelter Silbe, wobei zuweilen neben i auch das mehr romanische e sich einfindet: (urmăză mai multe exemple precum arbitrio, invidia, simile, titolo, famiglia, possibile, terribile, legittimo, servizio... apoi și dia di (dies) fia (fiat), pio, via etc. etc.)”³⁾ Unde este aici vorba de „preferență” din partea lui Diez, precum susține dl Silasi cu desăvârșită ignoranță a chieșării unui filolog? Diez nu „preferă” de loc, Diez constată că, limbile romane preferă; el însă amintește și de multe excepțiuni. Dacă Diez ar fi cunoscut mai de aproape limba română modernă, el de sigur, nu ne îndoiim un moment, ar fi constatat cu toată fidelitatea: „Neugebildete volksüblichere ziehen offenbar i vor”⁴⁾ întocmai precum vice-versa față de formele franceze facilité, mortalité... se constată de altă parte: „Neugebildete volksüblichere ziehen offenbar e vor.” Căci de unde și-ar fi însușit cunoștința despre forma cuvintelor mai nouă? Dela poporul

de rând, care nu le întrebunțază și nu le cunosc, sau dela inteligență, cu deosebire din scrierile literarilor români?! Și apoi, repeșim, în care parte locuită de Români se află inteligență mai numerosă, o societate mai română și mai diferențiată; și unde se poate desvolta limba română cu deplină libertate pe tribuna parlamentului, pe catedra universității etc. etc.?!

Întru adevăr, dl Silasi n'a înțeles, nu cunosc pe Diez. Voiți o dovadă mai eclatantă încă? Eță un citat tot din Diez, pe care dl Silasi se pare a nu l fi vădut cu ochii, cel puțin nu cu cei spirituali, cu toate că l aflăm numai vreocâteva pagini înainte citatului său: „Bevor wir die Frage untersuchen, welche Behandlung diesen (lateinischen Ref.) Buchstaben in den Tochtersprachen zu Theil ward, ist auf eine wichtige durch die Zeit bedingte Scheidung der Sprachschöpfung aufmerksam zu machen, vermöge deren das römische Element in zwei Klassen zerfällt. Die erste Klasse, die bei weitem überwiegende, umfasst diejenigen Wörter, welche das Volk der Romanen nach sicheren, wenn auch ihm selbst unbewussten Gesetzen aus der Ursprache hervorbildete. Die zweite begreift die, welche Jahrhunderte nachher von literarisch gebildeten Leuten mit buchstäblicher Treue, ohne Rücksicht auf jene Grundgesetze eingeführt wurden und noch immer eingeführt werden. Die Produkte der ersten Klasse vergleichen sich den Naturprodukten, die der zweiten den Kunstprodukten. Wir werden uns im Verlaufe dieser Grammatik noch häufig auf die bezeichnete Unterscheidung berufen müssen. Beispiele der ersten Klasse sind: ital. cagione, cosa, dottare; span. causal, palabra, velar; franz. acheter, façon, frêle, employer; der zweiten ital. occasione, causa, dubitare, span. capital, parabola, vigilar, franz. accepter, faction, fragile, impliquer”⁵⁾. Es konnte nicht ausbleiben, dass in Folge dieses Verfahrens viele Urwörter nunmehr in doppelter Gestalt vorhanden sind, und die eben vorgelegten Beispiele sind aus dieser Gattung gewählt.“

În numărul viitor vom aduce concluziunile, ce trebuie să tragem din observarea lui Diez.*)

(Va urma.)

²⁾ Diez, Grammatik I pag 144—145.

³⁾ În numărul ultim s'a tipărit din erore după not. 3: (Dl Silasi în „Tel. Rom.” Nr. 111 a. c.) — ce are să stea la capătul notei 4.

Colectele făcute de comitetul dómnelor.

Colectantă: Berta Borosnyai: Strada lungă, Pórtá Oenii și Suburbii Gasteriții. Elise Obermayer 3 fl.; Lina Sas 50 cr.; Wilhelm Santo 50 cr.; Marie Šaser 20 cr.; Dómna Wipf 1 fl.; Georg Flaischer 20 cr.; Katarina Müller 30 cr.; Dómna Straus 30 cr.; Anna Göltl 1 fl.; Dómna Silagyi 1 fl.; Iohana Eder 50 cr.; I. S. 20 cr.; Maria Krapesch 20 cr.; Clotilda Eberhardt 1 fl.; Elisa Krämer 1 fl.; 4 cămăși, 4 părechi de ciorabi și legători, Iosif Wilk 50 cr.; Rosalia Schenker 60 cr.; A. K. 40 cr.; Gärtner 1 fl.; și charpie, S. S. 20 cr.; Ios. Tomandl 20 cr.; Elisa Henrich 20 cr.; Antoniete Breuer 1 fl.; Ana Straus 1 fl.; Emma și Hermina Straus charpie, Katarina Semler 1 fl.; Maria Wipf 1 fl.; charpie, legători 1 cămășă și 1 părechie de ismene, Luisa și Maria Csisar 1 cămășă, legători, charpie și pânză, Dómna Pösl 1 cămășă 2 căciuli, 2 blouse, pânză și obiele, Camila v. Borosnyai charpie, Emilia Wökl 1 fl. legători și charpie, Ana Zammerer 1 fl.; și 2 părechi de ismene, Paulina Šuster 1 fl.; Rosa Fülep 50 cr.; Berta v. Borosnyai 1 fl.; Dómna Domanovsky 1 fl.; 4 săcătuici cu gips, o părechie de nádrăgi de pânură, 1 jachet de pânură și charpie. Cu totul 23 fl. 50 cr. v. a.

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.”)

Viena, 16 Octomvre n. (Oficial). General majorul Reinländer anunță

în 15 l. c. din Zavalje: Pacificarea Crainei este aproape terminată. Resistența insurgenților este frântă. Numai Cladus, o citadelă cu o mică garnisonă, mai resistă, este însă încungiu-rată. Mai trebuie ore-care timp pentru suprimerea tâlhăriilor din Craina.

Bursa de Viena

din 16 Octomvre n. 1878.

Metalicele 5%	60 60
Acțiuni de credit	219 50
Împrumutul naț. 5% (argint)	62 45
Împrumutul de stat din 1860	110 50
Acțiuni de bancă	784 —
Argint	400 —
Galbin	5 62
Napoleon d'aur (poli)	9 46 1/2

Economic.

Budapesta, 12 Octomvre n. (Raport săptămânal). Timpul a fost săptămâna trecută foarte priincios, cald și uscat; dimineața negură conform anotimpului. Temperatura a ajuns până la +18° R. Noaptea mult mai domole ca mai înainte. Culesul viilor s'a început și se continuă bărbătesce; recolta este mai mult ca îmbelșugată așa că vierii au început a nu avea vase îndestule pentru must. În privința calității vierii au cea mai bună speranță. În deosebi strugurii, cari vin a se culege într'un târziu promit un produs excelent. Cartofii și cucuruzul s'au pus deja la adăpost. Sămânatul de toamnă este aproape isprăvit. Miere și cêra promite o foarte bună recoltă. De mult n'am avut o toamnă așa bogată în produse agricole ca anul de față.

Grâu s'a adus mai puțin ca săptămâna trecută, agricultorii fiind grămădiți cu culesul și lucrul câmpului. Destul că prețurile au sporit cu câte 12—30 cr. pro m. metrică. Circulația totală circa 85,000 m. m.

Sécara s'a plătit cu fl. 5.80. Circulația 3000 m. m.

Orzul s'a ținut la preț și s'a urcat chiar. Ovésul n'a prea avut trecere, fl. 5—5.30 pro m. m. Circulația cam 2000 m. m.

Cucuruzul continuă a avea bună căutare, vândându-se cu prețul de fl. 5.25—5.65.

Păștăioșele trec mai rău ca mai înainte. Notăm: Mazere fl. 9—10, ung. 16.50 fabricat străin fl. 24; linte fl. 8—10 mălaiu fl. 4.75—5; fasole mare albă fl. 8.25. pitică 9—9.50 (tote pro m. m.)

Porci s'au adus din greu și fiind că speculanții nu erau dispuși a realiza cumpărături mai însemnate prețurile au dat înapoi cu 1—1 1/2 cr. pro chilo. Din Ungaria de sud 1360 porci slabi și 2720 îngrășați, din Ardél 250, din Serbia 3350 din România (pe corăbii 8000), 3050, pe drumul ferat ung. de nord 360 laolaltă 11.090 porci.

Unsore de porc nu prea are trecere așa că prețurile scad cu încetul dar mereu. Marfa promptă s'a plătit cu fl. 57—57.50, er cătră sfârșitul săptămânei numai cu fl. 55.50.

Sêul abia a realizat fl. 46—47.

Prune s'au adus cu totul 1500 buți și 2000 saci de prune sêrbesci. Cnmpărătorii continuă a rămânea rezervați. Prunele din buți s'au vândut cu fl. 16.50—16.07, marfa de prima calitate cu fl. 16.50—16.07; prune din saci cu fl. 15.80—15.50.

Spirit mult dar estin ca mainainte.

Peile de miel s'au vândut cu totul 11.000 bucăți cu câte 60—65 fl. pro 102 bucăți.

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunii învățătoresci la scôla noastră confesională din comuna Daia protopresbiteratul S. Sebeșului — se escrie concurs cu terminul de 22 Octomvre 1878 cal. vechiu în care și va fi și alegerea.

Sălariul e 200 fl. v. a. cortel în edificiul scôlei și 2 st. de lemne pentru foc.

Doritorii de a se aplica la preatinsa stațiune, au să-și nainteze cererile sale provădute cu documintele prescrise scaunului protopr. în S. Sebeș până la arêtatul termin.

Daia în 1 Octomvre 1878.

1—3 Comitetul parochial.

CONCURS.

Pentru vacanta parochiă din Banat-Comloș (cottul Torontal) protopresbiteratul B.-Comloșului se escrie concurs până în 22 Octomvre a. c. st. v. în care și va fi și alegerea.

Emolumintele sânt: 1 o sesiune de pământ arătoriu. — 2. Birul preoțesc de la 185 case poate posedé ambele 30 de sesiuni a) un meț de bucate jumătate grâu și jumătate cucuruz s'au orz. — 3. Stolele următoare și adecă: 4. De la o îngropăciune simplă pentru cei de la un an până la șapte ani 80 cr. iară de la cei de 7 ani în sus 1 fl. 20 cr. 5. Ducerea în biserică 1 fl. 6. Pentru cei săraci la dar. — 7. Pentru sântirea pomanei 20 cr. 8. Pentru o stare la îngropăciunea mică și mare 10 cr. 9. Pentru un stâlp 50 cr. 10. Pentru 12 Dumineci la lună nouă 2 fl. 40 cr. — 11. Pentru o molitvă 10 cr. 12. Pentru un sărindariu 5 fl. 13. Pentru ședula credinței 50 cr. 14. Pentru ținerea credinței 50 cr. 15. Pentru cununie 1 fl.; iară pentru celelalte funcțiuni pentru fie-care câte 10 cr. 16. Pentru sântirea casei la crăciun, botez și pasci pentru fie-care 5 cr.

Doritorii de a recurge au se producă: testimoniu de IV clase gimnasiale și testimoniu de cualificație din teologii adresate recursorile lor până în 18 Octomvre a. c. st. v. comitetului parochial, respective președintelui Stefan Jian.

Sign: B-Comloș în 26 Sept. st. v. 1878

În numele comitetului parochial.

Zsian Stefan m. p.

1—3 preș. comit. parochial.

Nr. 176 1878.

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei gr. or. de a III clasă în comuna Șulumberg protopresbiteratul tractului Nocrich-Cincu mare, se escrie prin acêsta de nou concurs cu terminul până la 30 Octomvre 1878.

Emolumentele sânt;

a) porțiunea canonică de 10 jugere pământ arător și de fênaș.

b) dela circa 120 familii Români și neorustici câte una ferdelă de cucuruz în grăunțe.

c) dela atâtea familii venitele stolarilor staverite în sinodul ppresbiteral care toate împreună vor da suma recerută de clasa a III.

Doritorii de a ocupa acêsta parochie vor avé a-și așterne petițiunile instruate după prescriesele statutului organic la cubscrisul până la terminul indicat.

Nocrich, în 15 August 1878.

În conșelegere cu comitetul parochial oficial protopopesc gr. or.

Grigoriu Maier m. p.

2—3 adm. ppesc.

CONCURS.

Cu invoierea Preavenerabilului consistoriu arhidieceșan din 5 Iuliu a. c. Nr. 1710 pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Ioan Man din Fântâna cu filia Hogiz în protopresbiteratul Paloșului se escrie concurs până în 26 Octomvre a. c. în care și va fi și alegerea.

Cu acest post sânt împreunate jumătate parte din toate venitele unei parochii de clasă a III-a în suma de 220 fl. v. a.

Doritorii de a concurge la acêst post și vor adresa concursesele provădute cu documintele recerute de statutul organic §. 13 și dispoșițiunilor sinodului din anul 1873 §. 16 la subsemnatul.

Paloș, 17 Septembre 1878.

În conșelegere cu comitetul parochial

Teofil Gheaja m. p.

3—3 adm. ppresb.

²⁾ „Foișora Telegrafului Român.” Anul II (1877), Nr. 17, pag. 135.

³⁾ Diez, Grammatik. Erster Theil. Vierte Auflage pag. 156.

⁴⁾ Pote că ar fi adaus ca excepțiune: „Ganz allein mit seinen fătăletate, vităletate, măturetate... (neben templament, țățădi, ja...) steht ein sicherer Hr. Silasi, aus dem durchaus românischen Klausenburg.“